

Makalenin Geliş Tarihi: 12 Nisan 2021
Makalenin Kabul Tarihi: 12 Haziran 2021

**MUALLİM NACİ'NİN BİLİNMEYEN İKİ MÜSTEARI:
"MUHAMMEDİ" VE "YENİ ŞAİR"**

TWO UNKNOWN PSEUDONYMS OF MUALLİM NACİ: "MUHAMMEDİ" AND "YENİ ŞAİR"

*Süheyla Yüksel**

Öz

Muallim Naci, Türk şiiri tarihinde adından sıklıkla söz edilen şairlerindendir. Muallim Naci ismini çekici kılan sadece şiirleri değil Recaizade Mahmut Ekrem ile yaptığı, Türk edebiyatında eski-yeni ayrışmasına sebep olan tartışmadır. Söz konusu tartışmayı o yıllarda yayımlanan birçok gazete ve dergi sütunlarında takip etmek mümkündür. Süreli yayınlar sadece tartışmalara ev sahipliği yapmaları bakımından değil ediplere dair bibliyografik bilgilerin derlenmesi ve biyografilerinin yazılabilmesi için de dikkate değer kaynaklardır. Şair ve yazarların müstearlarının bilinmesi eksiksiz bir bibliyografya tespiti ve biyografi yazımında önem arz etmektedir. Muallim Naci'nin bilinmeyen iki müstearının gün ışığına çıkarılması bu bağlamda değerlendirilmelidir. Muallim Naci'nin "Muhammedî" ve "Yeni Şair" müstearları bugüne kadar tespit edilmemiş, *Mirsad* mecmuasının sütunlarında kalmıştır. Muallim Naci biyografilerinde şairin *Mirsad* mecmuasındaki görevinden ve kullandığı müstearlardan söz edilmemektedir. Makaleye konu olan iki takma ismin Muallim Naci'ye ait olduğunun tespitinde *Mirsad* mecmuasının Sivas Ziya Bey Kütüphanesinde bulunan nüshasına düşülen notlar yardımcı olmuştur. Bu makalede, "Muhammedî" ve "Yeni Şair" isimlerinin dergideki serüveni gösterilmiş ve araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Muallim Naci, Mirsad, Muhammedî, Yeni Şair, Sivas Ziya Bey Kütüphanesi.*

* Prof. Dr. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Halk Bilimi Bölümü, Sivas/TÜRKİYE, syuksel@cumhuriyet.edu.tr., ORCID: 0000-0001-7513-9179

Abstract

Muallim Naci (Naci the Teacher) is one of the poets whose name is frequently pronounced in the history of Turkish poetry. What makes this name prominent is not only his poems but also the literary discussion that he held with Rezaizade Mahmut Ekrem. That is because the differentiation between the old and the new was set in motion in the Turkish literature following this discussion. A large number of newspapers and journals, in particular, *Tercüman-ı Hakikat*, served as the place hosting the aforementioned discussion. This discussion once again revealed the role played by the periodicals in shaping the new literature. The periodicals are notable sources not only due to hosting discussions but also for gathering bibliographical data about the literary people and writing their biographies. Knowing the poet and author pseudonyms is of importance to the identification of the bibliography thoroughly and the act of writing the biography. Uncovering Muallim Naci's two unknown pseudonyms should also be appraised in this context. Up to the present, Muallim Naci's two pseudonyms, "Muhammedî (Mohammadi)" and "Yeni Şair (New Poet)", were not unveiled but remained in the columns of *Mirsad* magazine. Muallim Naci's duties in *Mirsad* magazine and these two pseudonyms are not referred to in his biographies. The notes written on a copy of *Mirsad* magazine in Sivas Ziya Bey Library located in Sivas province of Turkey helped to identify that these two pseudonyms belonged to Muallim Naci. In this article, the adventure of the pseudonyms, "Muhammedî" and "Yeni Şair", in the magazine was explored and brought to the attention of the researchers.

Keywords: *Muallim Naci, Mirsad, Muhammedî, Yeni Şair, Sivas Ziya Bey Library.*

Giriş

Yeni Türk edebiyatının şekillenmesinde süreli yayınların rolü büyüktür. Türk okuyucusu gazete ve dergi sütunlarında; yeni türleri tanımış, ilk örneklerini okumuş, dil ve edebiyatla ilgili gelişmeleri ve edipler arasındaki tartışmaları takip etmiştir.

Ayrıca ediplere dair bibliyografik bilgilerin derlenmesi ve biyografilerinin yazılabilmesi için müracaat edilen süreli yayınlar, şair ve yazarların müstearlarının tespitinde de araştırmacılara yardımcı olmaktadır. Unutmamak gerekir ki müstearlarının bilinmesi, tam bir bibliyografya tespiti ve biyografi yazımında önem arz etmektedir.

Muallim Naci, Türk şiiri tarihinde adından sıklıkla söz edilen şairlerinden birisidir ve onun edebiyat serüveninde süreli yayınların rolü büyüktür. Mesela *Tercüman-ı Hakikat* Muallim Naci'nin edebiyat kariyeri için bir dönüm noktası olarak anılır. Ama Muallim Naci'nin *Tercüman-ı Hakikat*'ten ayrıldıktan sonra yazılarını şiirlerini yayımladığı, başyazarlık yaptığı veya bizzat kendisinin çıkardığı dergiler de bir o kadar önemlidir.

Bu makalede, şairin *Tercüman-ı Hakikat*'ten ayrıldıktan sonra, Tarih-nüvis-i Selatin-i Âl-i Osman olmadan hemen önce iki sayı başyazarlığını yaptığı *Mirsad* mecmuasında yer alan fakat dikkatlerden kaçmış olan iki müstearının gün yüzüne çıkarılmasını amaçlamaktadır.

Mirsad ve Muallim Naci

Muallim Naci'nin sermuharrirliğinde çıkarılmaya başlanan *Mirsad* mecmuasının 26 Mart 1891 (14 Mart 1307) tarihli üçüncü sayısında görevin İsmail Safa tarafından yürütüleceği ilan edilmiştir. Muallim Naci'nin *Mirsad* i görevi sıradan bir başyazarlık olarak düşünülmemelidir. Çünkü şair *Tercüman-ı Hakikat*'ten ayrıldıktan sonra maddi sıkıntıya düşmüştür (Ahmet Rasim, 1980: 130-133). . Muallim Naci bu süreçte Mekteb-i Sultani, Mekteb-i Mülkiye ve Mekteb-i Hukuk'ta hocalık yapar (Uçman, 2005: 315). Şeyh Vasfî, Necib Nâdir ve Abdülkerim Sabit'le *İmdâdü'l-Midâd* mecmuasını Selanikli Tefvik'le *Teavün-i Aklâm*'meşreder. Aleyhinde yazılanlara *Tarik*'te cevap verir. *Saadet ve Mürüvvet* gazetelerinde ve büyüklü küçüklü birçok mecmuada yazıları yayımlanır. *Mirsad* mecmuasındaki görevi de aynı çerçevede değerlendirilmelidir. Bununla birlikte ölümünden hemen veya yıllar sonra kaleme alınan Muallim Naci biyografilerinde, çok kısa sürmesinden dolayı olsa gerek, *Mirsad* mecmuasındaki görevinden söz edilmemektedir.

Muallim Naci'nin *Mirsad* mecmuasından ayrılış sebebi kendisine verilen görev olmalıdır. Şöyle ki, lisan-ı Osmaniye katkılarında dolayı altın madalyayla taltif edilmiş ve 6 Nisan 1891 (25 Mart 1307) Tarihüvis-i Selatin-i Âl-i Osman unvanı verilmiş, maaş bağlanmış. Şairin böylece maddi problemlerini bertaraf ettiği düşünülebilir. Muallim Naci'nin *Mirsad* sermuharrirliğinden ayrıldığı bu görevi artık İsmail Safa'nın yürütüleceği haberi, 9 Nisan 1892 (28 Mart 1307) tarihli 3. sayıda ilan edilmiştir. Yani Muallim Naci'nin Tarihüvis-i Selatin-i Âl-i Osman oluşundan hemen sonradır.

Mirsad'ın Açtığı Birinci Müsabaka-i Edebiye: Tevhid Yazma

Yukarıda belirtildiği gibi üçüncü sayısından itibaren *Mirsad*'ın sermuharriri İsmail Safa'dır. Derginin basında görüldüğü 1891 yılı edebiyat hayatı açısından suskundur. "Hamit, Zeynep sebebiyle ayrıldığı görevine 'Bir zamanlar nevhveslik dolayısıyla uğraştığı edebiyatla bundan sonra ilgilenmeyeceğine' söz vererek geri dönmüş ve Londra'ya gitmiş; Ekrem, hava değişimi için İstanbul'a hiç inmeyerek dinlenmesi emredilerek Büyükkada'ya gönderilmiştir. Muallim Naci ise, Tarihüvis-i Selatin-i Âl-i Osman olduktan sonra edebiyat dünyasından kısmen uzaklaşmıştır" (Yüksel, 2008: 242). İsmail Safa, edebî ortama biraz canlılık getirmek düşüncesiyle olsa gerek yarışmalar açar. Açılan "müسابaka-i edebiye"nin birinci "kısmı" "tevhid" yazma yarışmasıdır ve yarışmanın sonucu, çok kısa süren bir yayın hayatı olmasına rağmen derginin edebiyat tarihlerinde sıklıkla anılmasını sağlamaktadır. Çünkü ilk şiirleri *Tercüman-ı Hakikat*'te yayımlandığı bilinmekle birlikte¹ Tefvik Fikret'in edebiyat ve basın dünyasında tanınmasını sağlayan *Mirsad* mecmuasında açılan yarışmada birinciliği kazanan ve derginin 25 Haziran 1891(13 Haziran 1307) tarihli 14. sayısında yayımlanan "Tevhid"idir. Ali Ekrem Bolayır konuyla ilgili olarak, "*Tevhid*'in intişarından sonra *Mirsad*'a yazı yazan gençler için, yeni şair ile görüşmek bir ihtiyac-ı ruh olmuştu" (Bolayır, 1991: 438) der.

¹ İsmail Hikmet Ertaylan, Tefvik Fikret'in ilk şiirinin *Müntehabat-ı Tercüman-ı Hakikat*'te Mekteb-i Sultani Dördüncü Sınıf Talebesinden Tefvik Beyefendi'nindir açıklamasıyla yayımlanan gazeli olduğunu söyler (1963: 14).

İkinci Müsabaka-i Edebiye: Naat Yazma ve Geciken Naatlar

“Müسابaka-i edebiye”nin ikinci “kısmı” olan “naat” yarışmanın da önemli bir sonucu vardır fakat Muallim Naci’nin isminin de geçtiği bu sonuç üzerinde hemen hemen hiç durulmamıştır². Mecmuanın 19. sayısında, “İkinci Müsabaka-i Edebiye” başlığı altında, “Müntesibin-i kiram-ı edep tarafından ikinci müsabaka-i edebiye için irsal buyrulan naat-ı şerifeyi kıymet-i edebiyelerine göre ber-vech-i âti derc ile tezyin-i sahife-i iftihar eyleriz” (s. 145) açıklaması vardır. Aynı sayıda; Kadirzade İzzetli Hüseyin Haşim Efendi, Mustafa Münib Mevlevi, Encümen-i Teftiş ve Muayene Azasından İzzetli Ali Nusret Han Efendi, Tophane-i Amire Muhasebe Kalemi Ketebesinden Mehmet Ziver imzalı naatlar yer alır. Yirminci sayıda, Nafî imzasıyla gönderilen fakat müsabakaya yetişmediği için bir sayı gecikmeyle yayımlandığı bildirilen “Naat-ı Şerif” bulunmaktadır. 21. sayıda artık naat yarışmasından söz edilmez. 22. sayıda (8 Ağustos 1307/20 Ağustos 1891) ise “Muhammedî imzasıyla İzmir’den müsabaka-i edebiyenin ikinci kısmına derc olunmak üzeri gönderildiği hâlde kısm-ı mezkûrun neşrinden sonra vürud eden naat-ı garradır” (s. 169) açıklamasıyla 14 beyitlik bir “Naat-ı Şerif” yayımlanmıştır.

Derginin 23. sayısında (15 Ağustos 1307/27 Ağustos 1891) “Yeni Şair imzasıyla varid olan neşide-i nevadir” sunumuyla “Görsün Yeni Gördüğüm Güzel Kız” (s. 178) başlıklı gazel nazım şekliyle yazılmış bir şiir yer alır.

24. sayının (19 Ağustos/31 Ağustos) “Kısm-ı edebî”sinin ilk şiiri “Yeni Şair imzasıyla aldığımız eser-i beliğdir” (s. 188, 189) açıklamasıyla yayımlanan “sana” redifli bir “Naat-ı Şerif”tir. Gerçi mecmuayı çıkarana 24. sayıyı “müسابaka-i edebiye”nin üçüncü kısmının konusu olan, “sitayiş-i hazret-i padişahi”ye ayrılmıştır fakat gecikmeli olarak gelen naatı da yayımlamaktan geri durmamışlardır.

“Muhammedî”, “Yeni Şair” Müstearları ve *Yadigâr-ı Naci*

Sivas Ziya Bey Kütüphanesindeki *Mirsad* nüshasında yukarıda sözü edilen “Muhammedî” ve “Yeni Şair” imzalı şiirlerin Muallim Naci’ye ait olduğu ve *Yadigâr-ı Naci*’de yer aldığı notu yazılmıştır. *Yadigâr-ı Naci*, “Muallim-i merhumun –bazı resail-i mevkuuteyle gazetelerde derc ettirilip de Şerare, Ataşpare, Fûruzan gibi mecmua hâlinde neşrettirmediği neşide-i mütenevviyasıyla gençliğinde söylemiş olduğu eşarını havidir” açıklamasının yer aldığı bir ön sözle Şeyh Vasfi tarafından yayımlanmıştır (Muallim Naci, 1314: 2). *Yadigâr-ı Naci*’nin 4-6. sayfalarında yer alan naat, beyitlerin yeri değiştirilmiş olarak *Mirsad*’ın 22. sayısındaki “Muhammedî” imzasıyla İzmir’den geldiği belirtilen “Naat-ı Şerif”tir. *Mirsad*’ın 24. sayısındaki “Yeni Şair”in gönderdiği “Naat-ı Şerif”, aynı kitabın 4. sayfasında yer almıştır. Yine, “Yeni Şair” imzasıyla gönderilen gazel nazım şeklindeki “Görsün Yeni Gördüğüm Güzel Kız” manzumesi de aynı eserin 76. sayfasında yer almaktadır fakat manzumelerin hangi mecmuadan alındığı belirtilmediği gibi şiirlerin daha önce, “Muhammedî” ve “Yeni Şair”

² “I. Meşrutiyet Dönemi Basın ve Edebiyatından Altı Aylık Bir Kesit: *Mirsad*” başlıklı yazıda bu konuya değinilmiştir (Yüksel, 2008: 249-260).

müstearlarıyla yazıldığına dair bir açıklama da yapılmamıştır. Şeyh Vasfi'nin Muallim Naci'ye ait olmayan manzumeleri kitaba alması mümkün olmadığına göre *Mirsad* mecmuasındaki "Muhammedî" ve "Yeni Şair" imzalarıyla kaleme alınmış bu şiirler Muallim Naci'nindir.

"Muhammedî" ve "Yeni Şair" müstearları, Muallim Naci'nin edebiyat kariyerinde önemli bir yeri olan *Tercüman-ı Hakikat*'te ve oradan ayrıldıktan sonra, kendisinin de çıkarıcıları arasında olduğu mecmualarda görülmemektedir³.

Muallim Naci'nin tercih ettiği müstearlardan, özellikle Mesud-ı Harabatî'yle ilgili olarak Tanpınar; "*Tercüman'ın her nüshasında türlü adlarıyla gazelleri ve birkaç gün sonra kendisini metheden küçük mektuplarla, bu gazellerin birkaç naziresi çıkıyordu. Bizzat Naci bile müstear adlarla yazdığı, kendisine metih ve sena dolu nazireler söylüyordu. Bu takma adların içinde en çok tutanı Mesud-ı Harabatî oldu. O zamana kadar edebiyatımızda görülmemiş şekilde tuntuşaklı olan ve Hafız-ı Şirazî, Muhteşem-i Kaşanî gibi İran şiirinin gururlu adlarına çok benzeyen bu adı seçmesi ve onda ısrar etmesi üzerinde durulacak noktalardandır*" (1976: 598) değerlendirmesini yapar. Makalenin konusu olan müstearlardan "Muhammedî"nin, Hazreti Peygamber'i çağrıştırmasından kaynaklanan anlam yoğunluğu vardır fakat "Yeni Şair" son derece sade ve iddiasız bir isimdir.

Cevap Aranan Sorular

Yukarıda yapılan tespitler şu soruları akıllara getirmektedir:

Muallim Naci, ilk iki sayısında sermuharrir olarak görev yaptığı bir dergiye şiir gönderirken niçin ismini gizlemek gerektiğini duydu?

Mirsad'ın heyet-i tahririyesi müstearların arkasındaki gerçek ismi bilmiyor muydu?

Sermuharrir İsmail Safa konuya vâkıf değil miydi?

Birinci soruya verilecek cevabın ipucu naatların yarışma için gönderilmiş olmasında gizlidir. Muallim Naci, bilinen ismiyle yarışmaya katılırsa seçicileri etkilemekten endişe etmiş olabilir. Dönemin edebiyat otoritesi Muallim Naci'nin genç yazarların iltifat edeceği tahmin edilen bir yarışmada gerçek ismiyle görülmek istememiş olması da ihtimal dâhilindedir. "Yeni Şair" müstearı böylesi bir ortam için, "Muhammedî" müstearı ise bir naat yarışması için son derece uygundur.

İkinci sorunun cevabı, *Mirsad*'ın heyet-i tahririyesi müstearların arkasındaki gerçek ismi bilmiyordu olarak verilmelidir. Çünkü şiirler iltifatkâr cümlelerle sunulmuştur ama imzaların Tarih-nüvis-i Selatin-i Âl-i Osman'a ait olduğu ima bile edilmemiştir.

Üçüncü soruya kesin bir cevap bulmak mümkün görünmemekle birlikte sermuharrir İsmail Safa'nın da konuya vâkıf olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır. Şöyle ki İsmail Safa,

³ *Tercüman-ı Hakikat*'le ilgili sonuca Neşe Demirci ile Sedef Bozpolat'ın yüksek lisans tezlerindeki Yazar Adına Göre Alfabetik Dizin; Taner Tunç'un doktora tezindeki Şiirlerin Listesi başlıkları incelenerek (Demirci, 2012:175-497; Bozpolat, 2013: 122-234; Tunç, 2020: 47-193); ulaşılmıştır. Diğer mecmualar ise bu amaçla taranmıştır.

söz konusu müstearların kullanımından yedi yıl, Muallim Naci'nin ölümünden beş yıl sonra 1898'de, *Pul Mecmuası*'nda yayımlanan bir yazısında,

“Kaffe-i müellefatında ismine ‘Muallim’ sıfatını terdifî ‘Mesud-ı Harabati’ ve ‘Muallim Naci’ mahlaslarıyla iki şahıs kıyâfetinde sahne-i matbuata çıkararak her ikisi lisanından kendisini göklere çıkarırcasına tavsîfi merhumun hüma, sema tahallüs eden bazı eslaf gibi merasim-i neşriyata adem-i vukufundan başka bir şeye haml olunmayacak hodnümâlıktandır” (1898: 124)

değerlendirmesini yapar. Fakat kendi sermuharrirliğinde çıkan bir mecmuada kullandığı “Muhammedî” ve “Yeni Şair” müstearlarından hiç söz etmez. Söz konusu yazının altında, 28 Mart 1898 (16 Mart 314) tarihi vardır yani yılın ilk ayı. Müstear isimle gönderilen naat ve şiirin yayımlandığı *Yadigâr-ı Naci*'nin neşir yılı da 1898'dir fakat anlaşılabilir ki İsmail Safa “Muhammedî” ve “Yeni Şair” müstearlarıyla ilgili gerçeği öğrenmesini sağlayacak kaynağı henüz görmemiştir.

Diğer taraftan İbnülemin Mahmut Kemal İnal, Muallim Naci'ye Tarihnüvis-i Âl-i Osman verileceğinin öğrenilmesi üzerine genç bir şairin Naci'ye haber göndererek hizmetin kendisine “verdirilmesi”ni istediğini, Naci'nin tebessümle karşılık verdiğini ve o genç şairin Muallim Naci aleyhine döndüğünü yazar (1988: 1035). Celal Tarakçı da ismi verilmeyen genç şairin İsmail Safa olduğunu belirtir (1994: 148-149). Bu durumda İsmail Safa'nın kırgınlık veya kıskançlık saikiyle müstearları görmezden geldiğini söylemek mümkündür.

Yukarıda dile getirilenlerden bağımsız olarak, dalgınlığıyla bilinen İsmail Safa'nın müstearlarla ilgili bilgiyi unutmuş olması da zayıf bir ihtimal olarak düşünülebilir.

Söz konusu müstearların Muallim Naci'nin olduğu bilgisine *Mirsad*'ın Sivas Ziya Bey Kütüphanesindeki nüshasından ulaşıldığı yukarıda dile getirilmiştir. Cevabı aranan sorulardan birisi de, *Mirsad*'ın Ziya Bey Kütüphanesindeki nüshasına, “Muhammedî” ve “Yeni Şair” müstearlarının Muallim Naci'ye ait olduğu açıklamasını ekleyen kişinin kim olduğudur. *Mirsad*'ın sermuharriri İsmail Safa Sivas'a sürgün gönderilmiş ve orada ölmüştür. Ziya Bey Kütüphanesindeki nüshanın sahibi olduğu anlaşılabilir Ahmet Fethi derginin kapağına düştüğü notta kendisinden İsmail Safa'nın tilmizi olarak söz eder, onun ölümüne düşürdüğü tarihe yer verir. Söz konusu nüshada dergideki diğer şiirler ile ilgili açıklamalar da vardır ve hatta eksik olan bazı dizelerin tamamlandığı görülmektedir. Yapılan eklemeler, herhangi bir dergi okuyucusunun ulaşabileceği bilgiler değildir. Dergideki eklemelerin -tabii Muallim Naci müstearlarıyla ilgili olarak yapılan işaretlerin- Ahmet Fethi'nin edebiyat bilgi ve kültürünün genişliğine işaret ettiği söylenebilir ama İsmail Safa'nın yönlendirmesiyle yapıldığını düşünmek de ihtimal dışında değildir.

Ayrıca naatlardan birisi “*Muhammedî imzasıyla İzmir'den müsabaka-i edebiyenin ikinci kısmına derc olunmak üzere gönderildiği hâlde kısm-ı mezkûrun neşrinden sonra vürud eden naat-ı garradır*” açıklamasıyla yayımlanmıştır. Muallim Naci, Osmanlı coğrafyasının çok farklı

yerlerine seyahat etmiş hatta Tarihüvis-i Selatin-i Âl-i Osman unvanı verildikten sonra kendisinden Osmanlı tarihi yazması istenmiş o da Şeyh Vasfi ve Ali Rıza Bey ile birlikte Eylül 1892’de Söğüt, Bilecik, Eskişehir, Yenişehir, Bursa ve İzmit’e seyahat etmiştir (Uçman, 2005: 315). *Mirsad*’ın yayın hayatında olduğu 1891’de şairin İzmir’de bulunduğu dair bilgi mevcut değildir.

Mirsad’ın Yayımına Niçin Son Verildi?

Mirsad’ın yayın hayatı beklenmedik bir şekilde sona erer. Dergi, 10 Eylül 1891 (29 Ağustos 1307) tarihli 25. sayısıyla yayın hayatından çekilmiştir. Mecmuanın kapatılış sebebi dönemin basın karakteristiğini yansıtmak açısından dikkat çekicidir. Konuyla ilgili olarak Ali Kami Akyüz, Ali Ekrem Bolayır ve İbnülemin Mahmut Kemal İnal’in verdikleri bilgiler tamamen aynı değildir ama birbirini de yalanlamaz. Kaynakların verdiği bilgilere göre *Mirsad*’a “Kamil” imzasıyla “muğber” redifli bir gazel gelmiş, yayımlanması izni alınmış fakat dergide yer olmadığı için bir süre yayımlanamamıştır. Bu arada 4 Eylül 1891’de Sadrazam Kamil Paşa görevinden azledilir. “Muğber” redifli gazel 10 Eylül 1891 (29 Ağustos 1307)’de yayımlanır. Redifteki “gücenik, gücenmiş, küskün” anlamına gelen “muğber”in Kamil Paşa’nın azline yönelik olduğu düşünülür ve başyazar İsmail Safa ve şair sorgulanır, dergi kapatılır (Akyüz, 1328: 8; İnal, 1988: 797-799; Bolayır, 1991: 426). Cumhurbaşkanlığı arşivindeki 148-45 yer bilgili ve H-29-01-1310 tarihli belgede derginin sakıncalı kısmının kırmızı ile çizilerek padişaha gönderildiği, tamamen kapatılmasına karar verildiği ve eski sayıların imha edildiği bilgisi yer almaktadır.

Sonuç

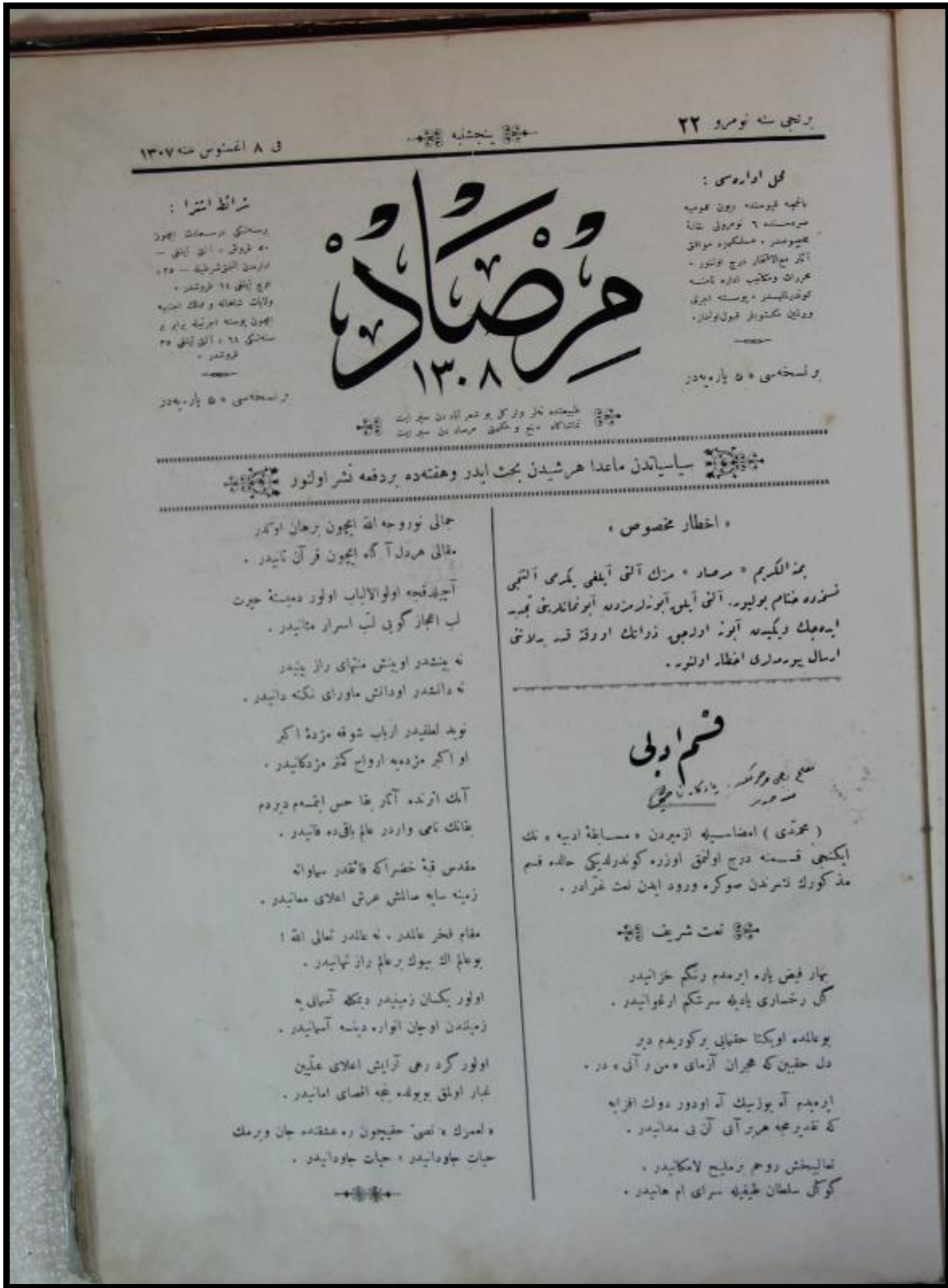
Dergi kapatılmasaydı “Muhammedî” ve “Yeni Şair” imzalı başka şiirler de gelebilir miydi? Bu soruya kesin bir cevap vermek mümkün değildir. Öldüğü zaman Tarihüvis-i Selatin-i Âl-i Osman olarak adından çok söz edilen Muallim Naci’ye dair yazılanlar arasında yer alan bir iki cümle belki konuya açıklık getirebilecektir. Yarım kalmış hâliyle bile *Mirsad* dergisi etrafında yaşananlar ediplerimizin hayatları ve eserlerinin eksiksiz olarak ortaya çıkması için süreli yayınların incelenmesinin ne denli gerekli olduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- Ahmet Rasim (1980). *Muharrir Şair Edip Matbuat Hatıralarından*, (K. Yetiş, Yay. Haz.), İstanbul: Tercüman.
- Akyüz, A. K. (1328). Merhum İsmail Safa'nın Tercüme-i Hâli. İçinde, *Hissiyat*, İstanbul: Osmanlı Matbaası.
- Bolayır, A. E. (1991). *Ali Ekrem Bolayır'ın Hatıraları* (M. K. Özgül, Yay. Haz.), Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Bozpolat, Sedef (2012). *Tercüman-ı Hakikat Gazetesi (2001-2500. sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler* [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Osmanlı Arşivi (BOA). 148-45. H-29-01-1310.
- Demirci, Neşe (2013). *Tercüman-ı Hakikat Gazetesi (1-1500. sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler* [Basılmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Ertaylan, İsmail Hikmet (1963). *Tevfik Fikret Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri*. İstanbul: T. Emekli Öğretmenler Cemiyeti.
- İnal, İ. M. K. (1988). *Son Asır Türk Şairleri, 2*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İsmail Safa (1898, 13 Nisan). Küçük Bir İntikad. *Pul Mecmuası*, 9, 123-125.
- Tanpınar, A. H. (1976). *19 uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Çağlayan Kitabevi.
- Tarakçı, C. (1994). *Muallim Naci Efendi Hayatı ve Eserlerinin Tetkiki*. Samsun: Sönmez Ofset Matbaası.
- Tunç, T. (2020). *Tercüman-ı Hakikat Gazetesi ve Türk Edebiyatı (1878-1896)* [Basılmamış Doktora Tezi] Ege Üniversitesi.
- Uçman, A. (2005). Muallim Naci. İçinde, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi C. 30*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 315-317.
- Yüksel, S. (2008). I. Meşrutiyet Dönemi Basın ve Edebiyatından Altı Aylık Bir Kesit: Mirsad. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, XXXVIII (2008 1). 249-260.

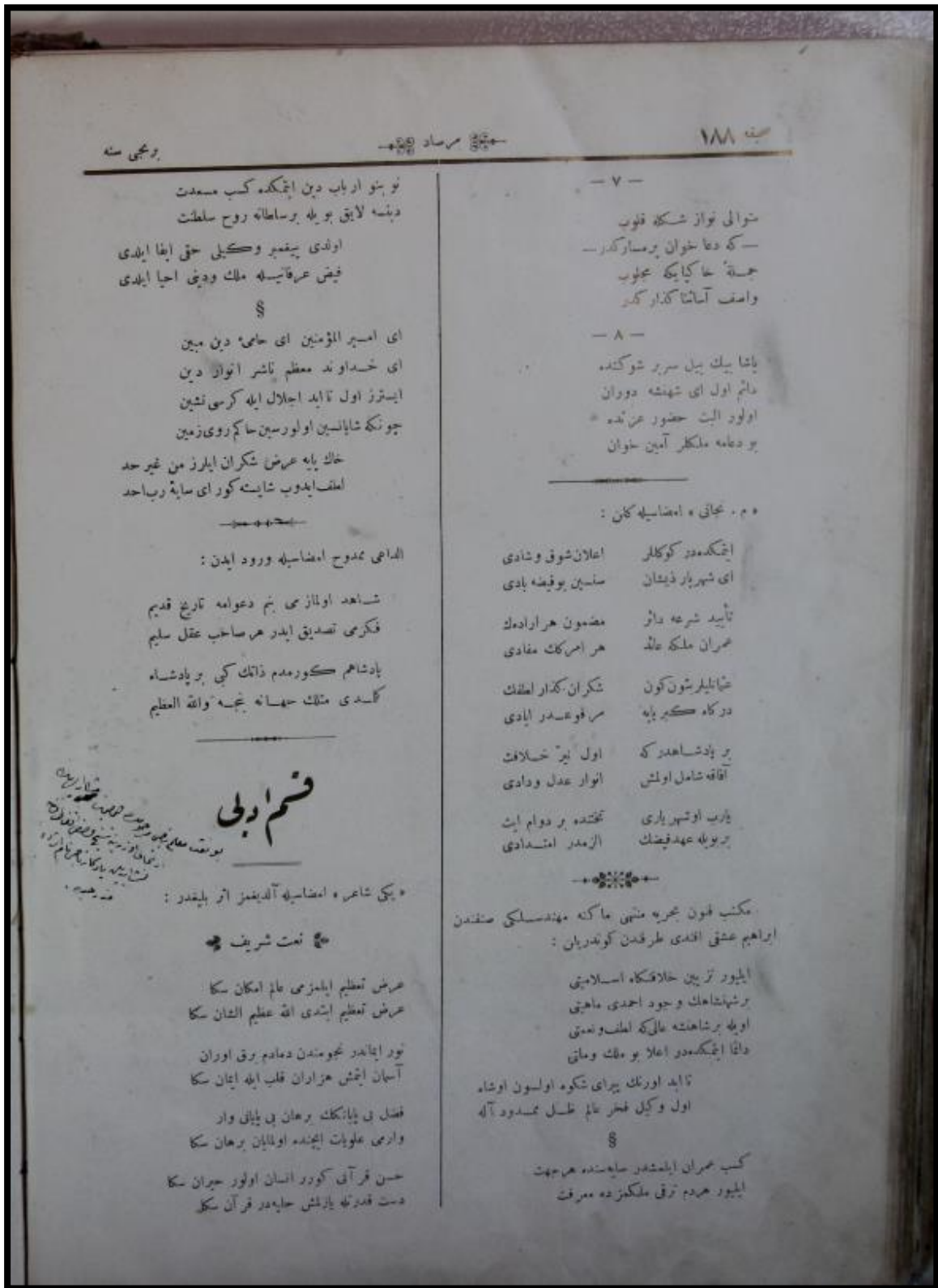
Ekler

Ek 1. *Mirsad*, nr 22, 8 Ağustos/20 Ağustos, s. 169

Ek 2. *Mirsad*, nr. 23, 15 Ağustos/27 Ağustos, s. 178

برنجی سنه	مرصاد	صحیفہ ۱۷۸
<p>• ویردی بگا اوز ذات کهنسال بر جواب • از بر لهدم شو بولده ایدی ایستدیگی خطاب :</p>	<p>واری میاثر ننده اوانشاده برسی : معصوم ، دلپسند ، ملکزاده برسی •</p>	<p>ظنمجه بریش آتی باشنده قدر ایدی : عرض ایستدیگم جوجوق که بزم اوز پدر ایدی !</p>
<p>• اوغلم ، بتم کیم اولدیغی بیلیمه ک کرم • سن گلمدک طرزونه زبیرا بو آنه دک .</p>	<p>لحد وجودی مهدینه بک دور قالدی آم ! شمعی اوزات خاک ایله مستور قالدی آم !</p>	<p>لحد وجودی مهدینه بک دور قالدی آم ! شمعی اوزات خاک ایله مستور قالدی آم !</p>
<p>• مرحوم والدگه برادر کی ایدک • هر بار ، هر دقیقه برابر کی ایدک</p>	<p>همسایه رسول ، اومقدس وجوددر ، پیت خداده سر بزمن سجوددر .</p>	<p>همسایه رسول ، اومقدس وجوددر ، پیت خداده سر بزمن سجوددر .</p>
<p>• مکتب ، مسیره ، مدرسه ، مسجیدی هر زمان • آرامگاه رغبتنم بگریمی بیل همان .</p>	<p>آرامساز عالم بالا دیکدر او • بالا نشین جنت اعلا دیکدر او •</p>	<p>آرامساز عالم بالا دیکدر او • بالا نشین جنت اعلا دیکدر او •</p>
<p>• بوندن اونوز بیل اول آیردی فلک بزی • همدم کورنجه قیصقانیدیورمش دیمک بزی .</p>	<p>• • •</p>	<p>• • •</p>
<p>• مرحوم امور دولتی ایلدی آرزو • جوق خدمت مهمه ایله کزدی سوپو ؛ (مابعدی وار) اسماعیل صفا</p>	<p>بر اختیار ایله نه حزیندی تصادقم فی اختیار ایدی او بکای تأسفم .</p>	<p>بر اختیار ایله نه حزیندی تصادقم فی اختیار ایدی او بکای تأسفم .</p>
<p>معصوم برادر • یکی شاعر ، امضاسیله وارد اولان نشیده نوادادر :</p>	<p>زبیرا اوساخوردی فی بولدمدی زار زار اولمشدی سانکه کوزلری جوینده مزار .</p>	<p>زبیرا اوساخوردی فی بولدمدی زار زار اولمشدی سانکه کوزلری جوینده مزار .</p>
<p>• گوردیسون بگی گوردیگم گوزل قیز : ایلر اما غمزوسی هر لحظه برسودای نو نازه لر گوگلمده کی سودای هر ایمای نو</p>	<p>دردم : • بوکم ؟ شو ذات نیچون گریه باردی ؟ • بهجت دگل بو ؛ چونکه اوشعدی غباردر .</p>	<p>دردم : • بوکم ؟ شو ذات نیچون گریه باردی ؟ • بهجت دگل بو ؛ چونکه اوشعدی غباردر .</p>
<p>طولدی بردن نور موجاموج رخسار به دل اولدی بیدا عالم سوداده بردیای نو</p>	<p>• ای بیر ! • سن • دیدم • بورالده قدیمین • کریان کورنجه بن سنی صاندم بیتمسین .</p>	<p>• ای بیر ! • سن • دیدم • بورالده قدیمین • کریان کورنجه بن سنی صاندم بیتمسین .</p>
<p>طبع معجز کلاهی تکرار ادادن فی نیاز نازی ناز نازه استغناسی استغناسی نو</p>	<p>• لایق بو حال ایله سگا غیب آشنا دیسم • ریش سفید نازکه نور الهدی دیسم .</p>	<p>• لایق بو حال ایله سگا غیب آشنا دیسم • ریش سفید نازکه نور الهدی دیسم .</p>
<p>شاعرات عصر نو حیران بکر فکریدر شعربنک هر معنی غراسی بر معنای نو</p>	<p>• ای بیر ! • . . . احتمال آرام هر محالده ! • مرحوم صاغ قالدی اولوردی بو حالده :</p>	<p>• ای بیر ! • . . . احتمال آرام هر محالده ! • مرحوم صاغ قالدی اولوردی بو حالده :</p>
<p>نغمه-سن طوبیقدجه شوق نوله جان رقصان اولور هر هوای بر هوای اهتزاز افزای نو</p>	<p>• یعنی سفید رنگ اوله جقدی اوریش زرد • بجه سیاه مامی شمعی بلالی درد .</p>	<p>• یعنی سفید رنگ اوله جقدی اوریش زرد • بجه سیاه مامی شمعی بلالی درد .</p>
<p>• • •</p>	<p>• ای بیر محترم ! نه آقار بویه کوز یاشک ؟ • بیلمم هنوز چشمه چشمیدر یاشک ؟</p>	<p>• ای بیر محترم ! نه آقار بویه کوز یاشک ؟ • بیلمم هنوز چشمه چشمیدر یاشک ؟</p>
<p>• • •</p>	<p>• حیران قلیبر بو ناسیه حالکی کورن • کنج اختیار اوله نه بدشاده اشته ...</p>	<p>• حیران قلیبر بو ناسیه حالکی کورن • کنج اختیار اوله نه بدشاده اشته ...</p>

صفحه ۱۸۸

مرصاد

روحی سنه

- ۷ -

ستوالی نواز شکسته قلوب
که دعا خوان برمسار کدر -
جسته خاکیا یک محلوب
واصف آستانه کزار کدر

- ۸ -

پاشا یک پیل سر بر شوکتده
دائم اول ای شهشه دوران
اولور البت حضور عزتمده
بر دنامه ملنکر آمین خوان

م . م . محاتی و امضایله کان :

اینگده در کوکلر	اعلان شوق و شادی
ای شهریار ذیشان	ساین بوقیغه بادی
تأیید شرعه دائر	مضمون هر اراده ک
عمران ملکه عالمه	هر امرک مفادی
ضانیلر شون کون	شکران کدار لطفک
درگاه صکر پایه	مر فوعه در ایادی
بر پادشاهدر که	اول ایر خلافت
آفاقه شامل اولمش	انوار عدل و دادی
یارب اوشهر یاری	تختده بر دوام ایث
بر بوبله عهد فیضک	الزمره امتدادی

مکتب فون بحره منهنی ماکنه مهندسلکی صنفدن
ابراهیم عشقی طرفدن کوندریان :

الیور ترین خلافتکاه اسلامی
بر شاهشاهک وجود احمدی ماهیتی
اویله بر شاهنته عالمه لطف و نعمتی
دائفا اینگده در اعلا بو ملک و مانی

تا ابد اورنک پیرای تنکوه اولسون اوشاه
اول وکیل فخر عالم طیل ممدود آله

§

کسب عمران ایلمشدر سایتمده هراجهت
الیور مردم ترقی ملنکوزده معرفت

نوبنو ارباب دین اینگده کسب مسعدت
دینسه لایق بوبله بر ساطانه روح سلطنت

اوندی بیغمبر و صکیلی حق ابا ایلدی
فیض عرفایسه ملک و دینی احیا ایلدی

§

ای امیر المؤمنین ای حامی دین مبین
ای خسه اوند معظم ناسر انوار دین
ایسترز اول تا ابد اجلال ایله کرسی نشین
چونکه شایسین اولور سین حاکم زوی زمین

خک پایه عرض شکران ایلرز من غیر حد
لطف ایلدوب شایسته کور ای سایه رب احد

الدای ممدوح امضایله ورود ایدن :

شهادت اولماز می بتم دعوامه تاریخ قدم
فکر می تصدیق ایلدر هر صاحب عقل سلیم
پادشاهم صکور مردم ذاتک کبی بر پادشاه
کلهدی متلک سهانه بحمه والله العظیم

قسم ادبی

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
البارئین

یکی شاعر و امضایله آلدیغیز اثر بلقدیر :

نعت شریف

عرض تعظیم ایلدزمی عالم امکان سکا
عرض تعظیم ایلدی الله عظیم الشان سکا

نور ایلددر نجومندن دمامم برق اوران
آسمان ایش هزاران قلب ایله ایمان سکا

فضل ن پیا نکتک برهان ن پیا نکی وار
واری علویات ایلنده اولمایان برهان سکا

حسن قرآنی کورد انسان اولور حیران سکا
دست قدرته یازیش حایه در قرآن سکا

Extended Abstract

Muallim Naci is one of the poets whose name is frequently in the history of Turkish poetry. It was not only his poems that made this name attractive, but also his discussion with Rezaizade Mahmut Ekrem. Because, after this discussion, the separation of old and new has started to occur in Turkish literature. The areas of expression of the aforementioned debate are many newspapers and magazines, especially *Tercüman-ı Hakikat*. This debate once again revealed the role of periodicals in shaping new literature. Periodicals are valuable resources not only for hosting discussions but also for compiling bibliographic information and writing biographies of them. Knowing the poet and author pseudonyms is of importance to the identification of the bibliography thoroughly and the act of writing a biography. Uncovering Muallim Naci's two unknown pseudonyms should also be appraised in this context. Muallim Naci's "Muhammedî" (Mohammadi) and "Yeni Şair" (New Poet) pseudonyms have not been identified until today, and remained in the columns of the *Mirsad* magazine. It was announced in the third issue of the *Mirsad* magazine, It was announced in the third issue of the *Mirsad* magazine, which started to be published under the lead author of Muallim Naci, on March 26, 1891, this task would be carried out by İsmail Safa. This task of Muallim Naci should not be considered ordinary lead authorship. Because the poet fell into financial difficulties after leaving *Tercüman-ı Hakikat* and his name started to be seen in many different magazines from large to small scale. The reason for Muallim Naci to leave the *Mirsad* magazine should be the duty given to him. He was awarded a gold medal for his contributions to the Ottoman language, and the title of Tarih-nüvis-i Selatin-i Âl-i Osman was given on 6 April 1891 and a salary was started to pay. It can be thought that the poet thus eliminated his financial problems. In the biographies of Muallim Naci, the role of the poet in the *Mirsad* magazine and these pseudonyms are not mentioned. In the issues after the conclusion of the naat writing contest opened by the *Mirsad* magazine, there are naats published they were liked but could not be evaluated in the contest because of the late arrival. One of these naats is signed by Muhammedî and the other one is signed by Yeni Şair. On the copy of *Mirsad* in Sivas Ziya Bey Library, it is noted that these poems belong to Muallim Naci and are found in work named *Yadigâr-ı Naci*. As a matter of fact, these naats and poems are included in the mentioned book, but there is no explanation that they were published with different signatures. In this case, it cannot be argued that these two nicknames belong to Muallim Naci, but some questions come to mind. Why did Muallim Naci choose such a way? Isn't the journalists aware of this situation? Why did not İsmail Safa, the lead author of the magazine, who stated that he was very close to Muallim Naci, noticed his style? Although İsmail Safa was in Trabzon when the poems were published, no statement was made in the magazine. However, Muallim Naci was given the title of Tarih-nüvis-i Âl-i Osman, and the publication of his poems in the journal should be a means of prestige. Another question that comes to mind is who will have written the explanatory notes on the copy in Sivas Ziya Bey Library. İsmail Safa was exiled to Sivas and died there. On the cover of the manuscript in the library, Ahmet Fethi presents himself as the student of İsmail Safa. Explanatory notes in the journal must be written by Ahmet Fethi. These show the breadth of his literary culture and knowledge, but it is possible that these notes were written under İsmail Safa's direction. *Mirsad*'s broadcast life ends unexpectedly. The magazine was withdrawn from publication with its 25th issue dated 10 September 1891. A gazel with a "mugber" rhyme came to the magazine with the signature of "Kamil", permission was obtained for publication, but it could not be published for a while because there was no place in the magazine. Meanwhile, on September 4, 1891, Grand Vizier Kamil Pasha was dismissed from his post. The gazel with the "muğber" the rhyme was published on September 10, 1891. The "mugber", which means "resentful, offended, offended" in the rhyme, is thought to be directed at the dismissal of Kamil Pasha and the lead author, İsmail Safa and the poet are questioned, the magazine is closed. If the magazine was not closed in this way, would there be other poems with the signature of "Muhammedî" and "Yeni Şair"? It is not possible to answer this question. Even in its unfinished state, these experiences show how necessary an examination of periodicals is necessary to reveal the lives and works of our people in total.